

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА ПРЕКО НЕДЕЉЕ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВЧИЊА МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЌУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 И 30 НОВ. ЗА ЖИТ СВАКИ ПУТ.

ФРАНЦУСКО - ПРУСКИ РАТ.

(Наставак.)

ПРИЗОР III.

Петровић и Поповић.

Петровић. Којешта! Француски послови! Ал' бадава изврћу, Французи остају те остају потучени до ноге! (Баци новине).

Поповић (баци новине). Боже мој, како се сами хвале! Дижу се у небо, мислио би човек боље војске од пруске нема!

Петровић. Па и нема! Ево шта каже Вандерер. Стани да ти прочитам.

Поповић. Не ћу да чујем!

Петровић. Шта не ћеш, мораш! (Ухвати га за руку и чита му.) „Што се храбрости Пруса тиче, само једно мњење влада. Храброст се њихова најсјајнијим начином осведочила. Силан губитак, који се само у битци код Верта на 6000 мртвих и рањених рачуна, јасни је доказ, како Пруси умеју да презиру смрт. Губитак Француза рачуна се на 12.000.“

Поповић. Није него још што!

Петровић. Слушај само: „6000 Француза је заробљено, од којих су половина туркоси и зуави?“ Ето ти твојих туркоса и зуава!

Поповић. Па и јесу први јунаци на свету!

Петровић. Јунаци? Лепи јунаци! Ево шта каже Вандерер: „0 туркосима и зуавима приповеда се много гадних ствари! Тако је један зуав једнога лекара, који му је ране завијао, из пиштоља убио!“ Срам га било!

Поповић. Шта срам га било? То није истина! А какви су Пруси, какви су ми то људи, што се Бизмарку клањају! Сад ме пусти, да ја теби читам. (Отргне се и извади новине.) Чекај, да ти покажем тог твог славног Бизмарка!

Петровић. Не ћу да чујем којекаква лажи што Лојд износи.

Поповић. Шта не ћеш, мораш! (Ухвати га за руку и чита му.) „Тога Бизмарка, тога наполеоновог ривала, треба човек у парламенту да види, и онда да осети, каква се спрдња чини са народним заступништвом. Тај идеал свију прталаца од карикатура долази у солдачкој униформи у парламенат, и већ тиме туче у главу народни суверенитет. У парламенту наслони главу на руке, и гледи преда се, као да га се ништа не тиче, што се око њега збива. Кад хоће да говори, устане зевајући и теглећи се, као да је у својој соби, а не у парламенту. Кад говори, говори ероз нос, отеже речи и тако изгледа, као да му је жао трошити речи у парламенту за те људе, с којима поступа као са ђацима. А посланици све то мирно носе и трпе, као да друкче не би ни могло бити.“ Ха, јеси сад чуо, какав ти је тај твој Бизмарк, и какви су они, који га слушају?

Петровић. То су саме клевете!

Поповић. То је чиста истина!

Петровић. Тако што само ти можеш веровати!

Поповић. Тако што не верују само таки људи, који не виде даље од носа!

Петровић. Шта ти хоћеш тиме да рекнеш?

Поповић. Ја српски говорим!

Петровић. Српски, али којешта!

Поповић. Море знаш ли ти с киме говориш? Ја сам ц. и ер. чиновник у миру!

Петровић. Нисам ни ја мачији кашаљ!

Поповић. Ти радиш земљу, дакле си паор!

Петровић. Ти си господин — без новаца!

Поповић. Та да, такви људи, као што си ти, држе, да је све у новцу!

Петровић. Видим, да ти другчије мислиш! За то и иштеш моју кћер за твога сина!

Поповић. Мој је син учен човек!

Петровић. Моја је кћи богата партија!

Поповић. Мој се син са својим знањем може свуде протурити.

Петровић. Моја кћи може добити хиљаду младожења.

Поповић. Тако?

Петровић. Тако да!

Поповић. Ти ваљда мислиш, да је мени много стало до твоје ћери!

Петровић. Колико и мени до твога сина!

Поповић. Е добро! Од сватова не ће бити ништа!

Петровић. Ја кажем, да не ће бити ништа од сватова!

Поповић. То кажем ја! (Ходе оштро по соби.)

Петровић. То кажем ја! (Ходе оштро по соби.)

ПРИЗОР IV.

Ката, Јеца, Милан, Марија и пређашњи.

(Свако носи по штогод у руци. Поповић шчепа своју жену за једну, а своју кћер за другу руку и повуче их на једну страну. Исто тако и Петровић, Сви изпусте, што су у рукама носили.)

Петровић (својима). Да знате, да од сватова не ће бити ништа!

Поповић (својима). Спремајте се кући, од сватова не ће бити ништа!

Ката. Шта је то, Васо! Оде красна чорба!

Јеца. Какве су то речи, Илија? Чорба фуч!

Марија (уплашено). Отац, ви се ваљда шалите?

Милан. Ја од целог не разумем ништа!

Поповић. Разуми дакле! Још једанпут велим: од сватова не ће бити ништа!

Петровић. То јест, то ја кажем!

Поповић. Молим лепо, то сам ја први казао!

Милан. Али ако Бога знате, шта се догодило? Ено, Марија плаче! (Хоће к њојзи.)

Поповић (задржи га.) Ни корака!

Марија (падне матери на груди.) Ах, мамице, ја сам врло несретна!

Јеца. Али хоћемо ли већ једаред чути, откуд те брзе промене?

Ката. Хоћеш ли већ говорити једаред?

(Наставиће се.)

МЛАДОСТ ДОСИТИЈА ОБРАДОВИЋА.

(Наставак.)

Василијев карактер по себи довољно мотивује мржњу према игуману: он хоће да се осили на рачун другог и за то не бира средства; али писац не мотивује довољно, за што је Василију толико стало да придобије Димитрија за калуђерство, Да би се то мотивовало, морао би се Василије истаћи јаче као фанатисани теократ, који

мисли да ће из даровитог Доситија издести чврсту полуку за хијерархичне цели. То бар наглашује његова одвратност од остале недотупавне браће му по Христу. Овакав карактер природно мора стајати у опречи с димитријевим и у тој противности нашао би писац богати материјал за драмску радњу, као што је видимо на крају.

С малим уметцима све би се то могло постићи а да се не мења читав склоп драме, само би неке појаве ваљало скратити, неке са свим изоставити. Према драмском пеништву, које с пуним једрима плочи по валовитом мору људских осећања, историја се гмиже пужевљевим ходом, — с тога ће драматик, да би нас сачувао од умора, који долази иза гмизања за историјом на позорници, с неколико прта обележити читав низ догађаја, ако они стоје у узрочној свези с драматским делом. Тако би ми, примера ради, да се дело одпочиње у манастиру,

могли врло добро замислити младог Димитрија у радионици, а да га тамо и не гледамо читаве једне радње. За један моменат историјски, или душевно-наравни, може се закачити читав низ прошлих догађаја и то у много лепшем облику него што нам их ређа историописац или кроничар. Тиме се у драми уједињава време и делање, што по себи већ улепшава грађу драме, а писац је мимо то створио себи пространије поље за бојиште супротних начела, из којих ће понићи драмски ефекат.

(Наставиће се.)

Д И Ж С Т Ш Њ М.

ЕРСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Тамница“), шаљива игра у четири радње, од Р. Бенедикса, приказивана је 21 марта. Тенденције, која би цео комад провејавала, нема у овоме комаду, већ се само местимице тенденциозно износи по гдекоја мана из живота, а и та се прутућем сатири не пиба. Комика у овоме комаду не лежи далеко у исмевању људских мана, већ у нечем другоме, и то: у случају, који произведе забуну, којој се морамо да смејемо од срца. Меру, у којој је слободно употребити случај у драматској игри, са свим је добро познавао писац, те је за то није ни у залплету ни у решавању залпета прекорачио, а што је главно, знао је позајмити случају такав облик, да и не изгледа случај већ промисао, који казни и награђује. У тој мери слободно је употребити случај, јер н. пр. кад би се у каквој трагедији на каквог зликовца срушио каменити кил и овога убио, то би био случај, који не би био дозвољен да се употреби; али када би онај каменити кил представљао каквога човека, кога је зликовац убио, онда овај случај изгледа као промисао, који казни, и може се употребити. Или у овоме случају, да је Семковић само случајно дошао у кућу доктора Небригића, па да су га помели са Небригићем и на 14 дана затворили, то не би било смешно; али знајући ми, да је Семковић дошао са непоштеном намером, изгледа нам његов затвор каштига и за то му се смејемо. Смејање наше најјаче је у последњој радњи, у којој цела забуна свој вршак постигне, да се после реши на наше потпуно задовољство.

Представа је у целоме испала добро. Семковић (Недељковић) и др. Небригић (Суботић) надметали су се у живој и округлој игри. Полексија (Марин-

ковићка) беше права „плаветна крв.“ Милица (Л. Хадићева) живи контраст недантног званичника и њенога оца Јеврема (Зорића). Марица (Ј. Поповићева) показала је овога пута, да је разноврсна, јер нас је у данашњој улози, која не спада у њену струку, потпуно задовољила, што је наградило бурно тапшање од стране публике. Имамо још да с похвалом споменемо Перишића (Лесковића) и слугу Марка (Станчића). К. Т.

У М Е Т Н О С Т.

(Пијанискиња Јованка Стојковићева.) У веома сиромашној уметничкој градини ерској пуши цветак, који својим мирисом мало да не ће надмирати све своје друге и другове. То је Јованка Стојковићева, млада и лепа Српкиња из Темишвара, најпре ученица славнога Драјшпока, после чувенога пијанисте и компонисте Фрање Листа. Учитељ Лист изјавио се о својој ученици, да је сматра првом пијанискињом данашњег века! Ј. Стојковићева ангажована је за летњу сезону у Лондону, у Хајдпарску, а за зимску у Данској и Руској, где мисли и остати. Ту је скоро давала по један концерат у Пешти и Бечу, и сви листови пишу о њој с највећим усхитом. Браћи загречанима од свет срца завидимо, што ће имати прилике, да чују нашу дичну уметницу, јер Ј. Стојковићева, путујући у Трет, наумила је дати у Загребу један концерат. — Колико нам годи такав глас о нашој дичној Српкињи, толико ћемо већма жалити, ако уживање у њеној вештини буде за српство — забрањен плод.

— цни.

Издаје управа ерског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ПРЕТПЛАТА

ПРЕДСТАВА 46.

БРОЈ 30.

У НОВОМЕ САДУ У ПОНЕДЕОНИК 27 МАРТА 1872

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ

ПО ДРУГИ ПУТ:

МАТИ И СИН.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 5 ЧИНОВА А ДВА ОДЕЉЕЊА, ОД Е. БИРХИФАЈФЕРОВЕ, ПРЕВЕО Ћ.

МАТИ И СИН.

ПРВО ОДЕЉЕЊЕ У ДВА ЧИНА.

О С О Б Е :

Ђенералица Мансфелдова, удовица	Ј. Маринковића.
Бруно, син јој	Брани.
Андрија Мансфелд / пасторчад јој	Лесковић.
Стеван Мансфелд	Недељковић.
Палм, управитељ добара њених	Зорић.
Штромер, књиговођа му	Пешић.
Свећеник мансфелдске општине	Лукић.
Кајетан, писар код Андрије Мансфелда	Сokolовић.
Гундула, ђенераличина коморница	Ј. Поповићева.
Јован, слуга	Живковић.

Збива се у дворцу Раму у г. 1828.

С У С Е Д.

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ У ТРИ ЧИНА.

О С О Б Е :

Ђенералица	Ј. Маринковића.
Бруно	Брани.
Стеван Мансфелд, лекар	Недељковић.
Анка, жена му	Л. Маринковићева.
Селма	Е. Савићева.
Госпођа Пиро	М. Савићева.
Евелина } кћери јој } ђенераличина родбина	М. Недељковића.
Љубица }	Л. Хаџићева.
Стрелау	Станчић.
Хорнтал	Хаџић.
Гундула	Ј. Поповићева.
Слуга	Живковић.

Збива се на 15 година после првога одељења у дворцу Мансфелду, ђенераличином добру.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 ПО САХАТА.